

2. Makroekonomický vývoj

2.1. Výkonnost ekonomiky

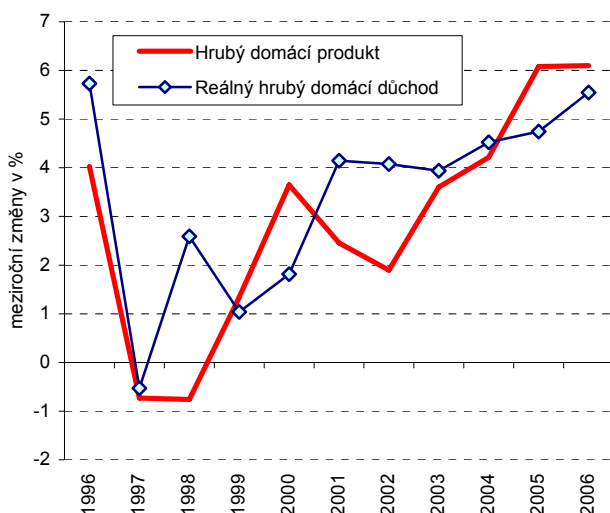
- **Pokračovala vysoká dynamika ekonomického růstu**

Po tříletém zrychlování ekonomického růstu v letech 2003-2005 vzrostl HDP v roce 2006 o 6,1 %, tj. stejně jako v roce předchozím. Z hlediska střednědobého (2001 až 2006) i dlouhodobého vývoje (1996 až 2006), kdy průměrná roční tempa růstu HDP činila 4,0 %, resp. 2,9 %, jde o vysoký růst, a to o 2,1 p. b., resp. o 3,2 p. b. nad průměrem.

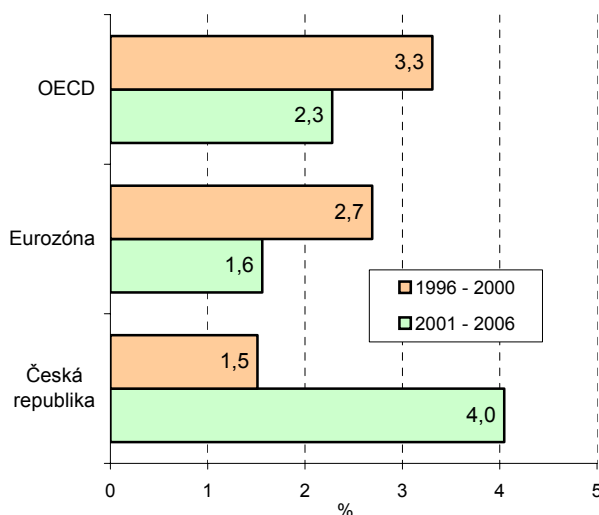
Na základě této růstové akcelerace se ČR v roce 2005 přiřadila ke skupině rychle rostoucích zemí. V roce 2006 si udržela jednu z předních pozic v rámci středoevropských zemí, a to za Slovenskem (růst HDP 8,3 %), ale před Maďarskem (3,9 %) a Polskem (5,8 %). Diference mezi růstem HDP v ČR a průměrem zemí eurozóny byla v roce 2006 vyšší než 3 p. b. a signalizovala tak další pokrok v procesech reálné konvergence.

Částečně odlišný vývoj od HDP zaznamenal jiný ukazatel výkonu ekonomiky, a to hrubý domácí důchod, do jehož propočtu se promítá i vliv směnných relací. Jeho růst byl v rámci posuzování střednědobých a dlouhodobého trendu vždy rychlejší než růst HDP, v průměru o 0,5 p. b. ročně. V roce 2006 však v důsledku nepříznivého vývoje směnných relací byl vývoj obrácený.

Graf č. 4 Hrubý domácí produkt a reálný hrubý domácí důchod (meziroční změny v %)

Graf č. 5 HDP – ČR, EU, OECD (průměrná tempa růstu v %)

Pramen: OECD

- **Převažovaly příznivé podmínky ekonomického růstu**

V roce 2006 byly podmínky ekonomického růstu převážně příznivé. Především produkční potenciál vzniklý z přímých zahraničních investic se rozhodujícím způsobem podílel na dvojciferných tempech růstu průmyslové produkce a vývozního výkonu.

K dynamickému růstu HDP v posledních letech v nemalé míře přispěl vstup do bezcelního prostoru EU, nízké úrokové sazby, rostoucí zaměstnanost i produktivita výrobních faktorů. Kombinací nepříznivých i příznivých efektů na ekonomický růst se vyznačoval vliv kurzového vývoje. Na jedné straně poměrně silné posílení koruny snížilo konkurenceschopnost vývozu, ale na druhé straně silná koruna působila deflačně na ceny dovozu, což ve svých důsledcích přispělo k růstu investičních aktivit i spotřeby domácností.

Z faktorů, které mohly negativně ovlivnit růst výkonu ekonomiky, lze jmenovat především dynamický růst cen energetických produktů. Podstata jeho negativního vlivu na ekonomiku spočívala v tom, že vlivem nárůstu nákladů (výdajů) na energetické produkty se omezoval prostor pro růst výdajů u ostatních komponent

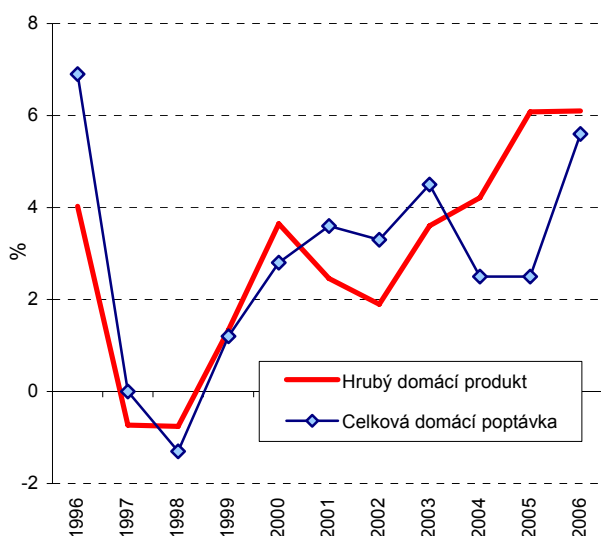
spotřeby domácností. Ze stejných důvodů docházelo i k omezování investiční aktivity firemního sektoru.

Poptávka a její komponenty

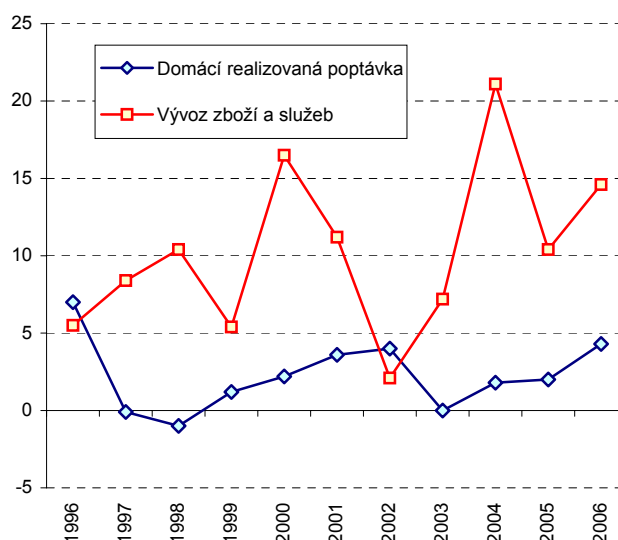
- **Zahraniční poptávka rostla rychleji než domácí**

Ekonomický růst byl v letech 1996 – 2006 rozhodujícím způsobem ovlivňován vývojem domácí a zahraniční poptávky. Hlavním dlouhodobým vývojovým trendem byl rychlejší růst zahraniční poptávky (vývoz), která v letech 1996 – 2006 vzrostla o 150 %, zatímco domácí poptávka vzrostla o 48 %. Vývoj domácí i zahraniční poptávky se vyznačoval výkyvy, které byly do značné míry ovlivněny charakterem hospodářského cyklu (v České republice i v EU) a specifiky vývoje komponent poptávky.

Graf č. 6 HDP a domácí poptávka
(meziroční změny v %)

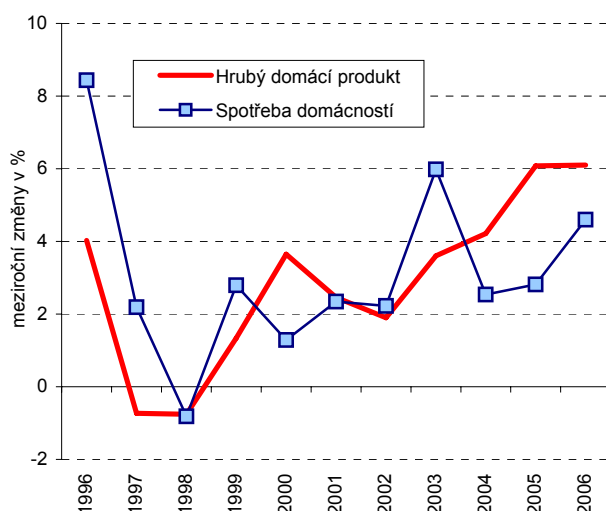
Graf č. 7 Domácí a zahraniční poptávka
(meziroční změny v %)

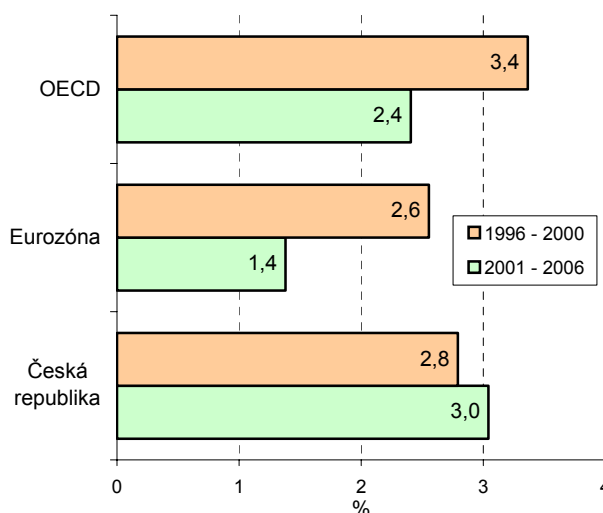
- **Rozkolísanost vývoje spotřeby byla ovlivněna více faktory**

K hlavním charakteristikám dlouhodobých tendencí vývoje spotřeby domácností v období let 1996-2000 patřila větší rozkolísanost vývoje a mírně vyšší průměrné tempo růstu v porovnání s HDP. Obráceně tomu bylo v letech 2001 – 2006, kdy spotřeba domácností rostla mírně pomaleji než HDP. Nestabilitu v tempech růstu spotřeby obyvatelstva ovlivnil větší počet faktorů. K těm nejdůležitějším patřily výkyvy v růstu zaměstnanosti, reálných mezd, inflace, úspor obyvatelstva a dále pak průběh cyklu obnovy předmětů dlouhodobé spotřeby. Pravděpodobně nejdůležitější roli v rozevření nůžek mezi vývojem HDP a spotřebou domácností v letech 2004 až 2006 sehrál rychlý rozvoj výstavby a prodeje bytů, podporovaný nabídkou levných finančních produktů, a to jak u stavebního spoření, tak i u hypoték.

Graf č. 8 HDP a spotřeba domácností

Graf č. 9 Spotřeba domácností – ČR, EU, OECD (průměrná tempa růstu v %)

Pramen: OECD

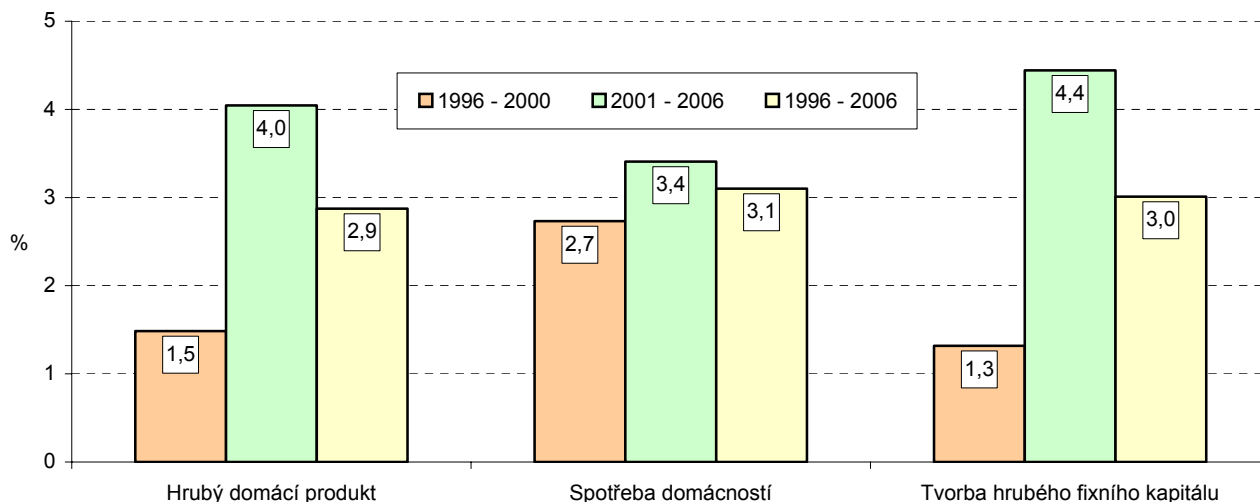
• **Spotřeba domácností roste pomaleji než HDP**

V roce 2006 spotřeba domácností zrychlila oproti předchozímu roku o 1,8 p. b. a přiblížila se tak růstu HDP. K podpurným silám tohoto vývoje patřilo především zrychlení růstu objemu reálných mezd o 0,7 p. b., které souviselo především se zvýšením zaměstnanosti a poklesem nezaměstnanosti. Obnovení většího sklonu obyvatelstva ke spotřebě bylo v průběhu roku signalizováno jak zlepšením indikátoru důvěry spotřebitelů, tak zrychlením růstu maloobchodních tržeb.

• **Pokračovaly změny ve struktuře spotřeby**

S růstem ekonomické a životní úrovně se měnila i skladba spotřeby obyvatelstva. Pokračoval pokles podílu spotřeby potravin na celkové spotřebě, a to z 19,6 % v roce 1996 na 16,2 % v roce 2006. V podstatě stagnující podíl na spotřebě měla řada složek spotřeby (rekreace, kultura, sport, odívání). Na druhé straně vzrostl ve spotřebním koši podíl výdajů na bydlení, vodu, elektřinu a plyn, a to ke čtvrtině z celkové spotřeby. Nárůst podílu výdajů je evidován rovněž u segmentu pošt a telekomunikací.

Graf č. 10 HDP a jeho složky – průměrná tempa růstu

• **Podíl spotřeby obyvatelstva na HDP se v ČR příliš nemění**

Pozice ČR při mezinárodním porovnání temp růstu spotřeby obyvatelstva v letech 2001-2006 nebyla tak vysoká jako u HDP. Průměrné tempo růstu spotřeby domácností v ČR bylo sice více než dvojnásobně rychlé vůči průměru zemí eurozóny (3,0 % v ČR; 1,4 % v eurozóně – údaje OECD), ale vůči středoevropským zemím, s výjimkou Maďarska, zaostávalo.

Podíl spotřeby domácností na HDP je v ČR v podstatě stabilizovaný (kolem 50 %). V porovnání s jinými zeměmi je nízký. Průměr zemí EU se pohybuje kolem 60 %. Vysvětlení lze hledat především ve vyšších podílech investic a spotřeby vlády ČR, což ve svých důsledcích omezovalo prostor pro růst spotřeby obyvatel.

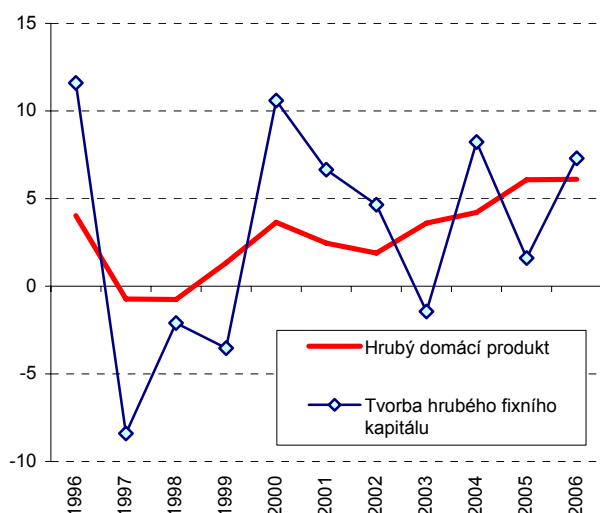
- **Investiční aktivity se významným způsobem podílely na růstu HDP**

Na kontrakci ekonomické aktivity v letech 1997 až 1999 i na expanzní fázi hospodářského cyklu v letech 2001 až 2006 se výraznou měrou podílely výkyvy investiční aktivity. Roční růst tvorby hrubého fixního kapitálu dosáhl v letech 2001 až 2006 v průměru 4,5 % a mírně předstihl růst HDP. K hlavním determinantám investičních procesů patřily přímé zahraniční investice, ceny zápůjčního kapitálu, specifika hospodářského cyklu, dimenze firemního zisku a jeho repatriace přes hranice státu, charakter zahraniční poptávky a změny ve způsobu odepisování fixních aktiv. Nejdůležitější role připadla přímým zahraničním investicím, které rozhodujícím způsobem podpořily růst průmyslu a vývozu. Měly však i podíl na výkyvech investiční aktivity, která charakterizuje pokles investic v roce 2003 (-1,4 %) a jen nízké tempo růstu v roce 2005 (1,6 %).

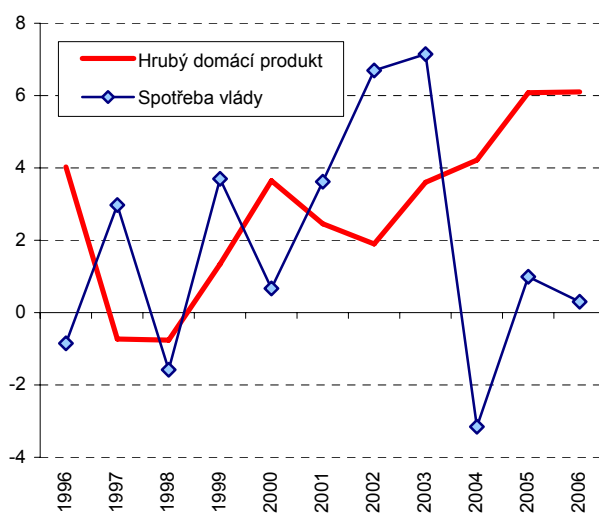
Mezinárodní porovnání míry růstu investic ukázalo, že ČR si v letech 2001 až 2006 významně zlepšila pozici, když její průměrné tempo bylo zhruba 4x rychlejší než v eurozóně. Na druhé straně v rámci porovnání středoevropských tranzitivních ekonomik zaostával průměrný růst investic v ČR za vývojem na Slovensku i v Maďarsku.

V porovnání investiční míry vykazuje ČR vyšší hodnotu vůči průměru zemí eurozóny zhruba o 1/5, což lze vysvětlit určitou investiční nasyceností vyspělých zemí a zájmem multinacionálních firem investovat ve vyšší míře v zemích s rychlejší návratností investic, tj. v ekonomikách, u kterých probíhá proces dohánění ekonomické úrovně zemí vyspělejších.

Graf č. 11 HDP a tvorba hrubého fixního kapitálu (meziroční změny v %)

Graf č. 12 HDP a spotřeba vlády (meziroční změny v %)

- **Vývozní výkon měl významnou podporu v restrukturalizaci**

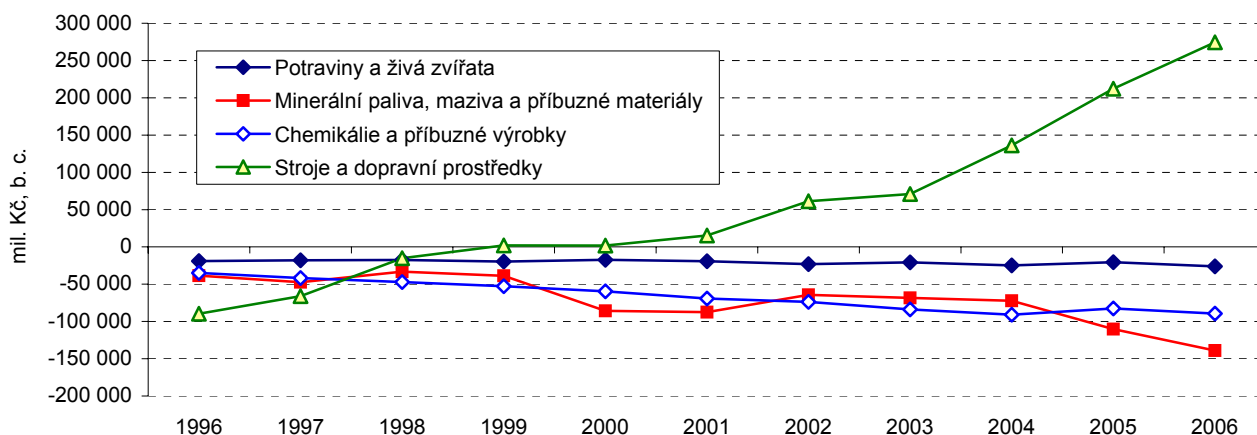
V 1. části vzestupné fáze hospodářského cyklu let 2000-2004 se za podpory přímých zahraničních investic významně změnily podmínky vývozu. Došlo k restrukturalizaci a dynamizaci vývozu, k němuž v nemalé míře přispíval růst konkurenceschopnosti v podobě předstihu růstu cen vývozu před cenami dovozními. Vzhledem k růstu investičních aktivit, jež podněcovaly dovoz zboží a služeb, byla bilance zahraničního obchodu pasivní. Její rozměr však nesignalizoval nadměrnou vnější nerovnováhu.

- **Rok 2005 nastartoval etapu převýšení dovozu vývozem**

Poslední etapu vývoje zahraničního obchodu představují roky 2005 a 2006, kdy došlo k obrátu od deficitu k přebytku. Hybné síly tohoto procesu byly jak u nabídky, tak i poptávky. Jednak pokračoval pozitivní efekt restrukturalizačních procesů na nabídkové straně ekonomiky, zejména procesy postupného zapojování malých a středních podniků do odbytových sítí podniků pod zahraniční kontrolou. To ve svých důsledcích snižovalo dovozy subdodávek ze zahraničí. Dalším specifickým rysem tohoto období byl určitý útlum domácí poptávky, který byl ve větší míře evidován

v roce 2005 a nižší pak byl v roce 2006, kdy spotřeba domácností i investice opět zrychlily. Důležitou roli v roce 2006 mělo i oživení ekonomického růstu v EU, kde HDP vzrostl o 2,8 % a rozšířil se tak prostor pro růst vývozu do tohoto teritoria.

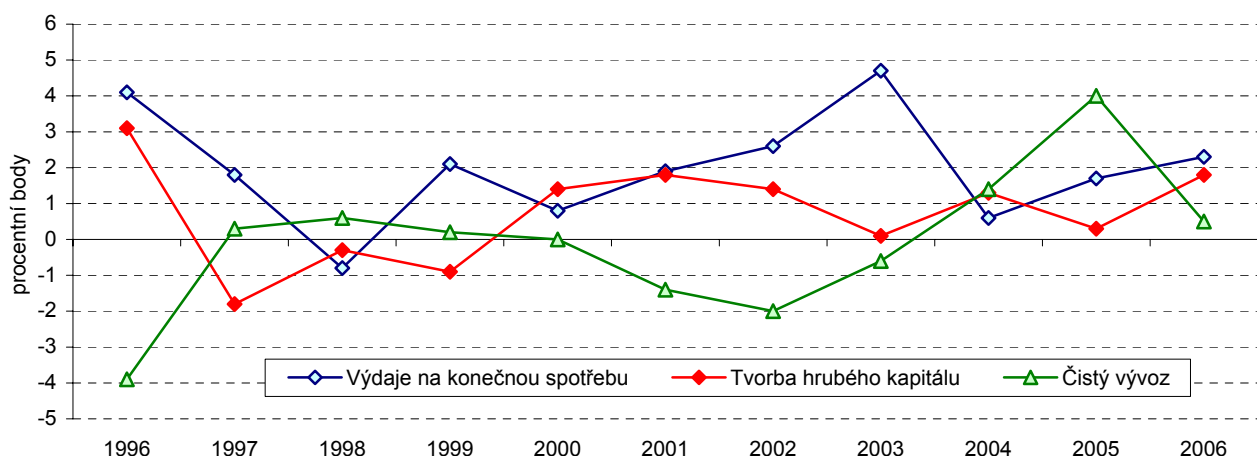
Graf č. 13 Čistý vývoz – vybrané třídy SITC, rev. 3

• **Proměny příspěvků komponent poptávky k růstu HDP**

Nejvýznamnějším rysem vývoje příspěvků komponent poptávky k růstu HDP byly změny v jejich struktuře. Největší příspěvek k růstu HDP docílila v letech 1996 až 2006 spotřeba domácností, a to v průměrné výši 1,6 p. b. ročně. Spotřeba domácností měla i nejnižší výkyvy v příspěvcích k růstu. Vyšší kolísavost se vyskytla jak u tvorby hrubého fixního kapitálu, tak i u čistého vývozu. Na recesi let 1997 a 1998 se podílely více poklesy či zpomalení tvorby hrubého fixního kapitálu a spotřeby domácností, naopak čistý vývoz docílil pozitivní příspěvek. Vývoj v letech 2000 až 2006 byl ovlivněn zejména tím, zda ekonomický růst byl tažen spíše domácí, anebo zahraniční poptávkou. V letech 2000 až 2003 to byla především domácí poptávka, takže hlavní příspěvek k růstu HDP měla tvorba hrubého fixního kapitálu a spotřeby domácností. V letech 2004 až 2006 předstihl růst zahraniční poptávky domácí poptávku, takže se začal prosazovat i kladný přírůstek čistého vývozu k růstu HDP. Rekordní hodnoty přírůstku dosáhl čistý vývoz v roce 2005, a to ve výši 4 p. b. V roce 2006 zase dominoval přírůstek tvorby hrubého kapitálu.

Graf č. 14 Příspěvky komponent poptávky k růstu HDP

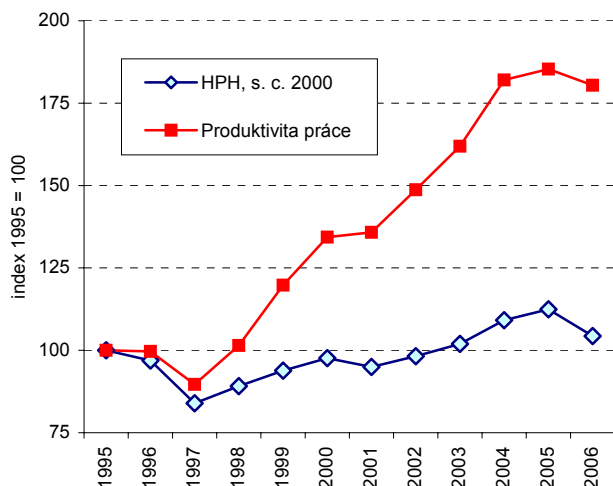
Nabídka a její komponenty

V období let 1995 až 2006 se sektorová struktura ekonomiky měnila jen pozvolně. Pokračoval pokles podílu zemědělství a stavebnictví; nejdříve stagnoval a později rostl podíl průmyslu, u služeb podíl nejdříve rostl a později klesal.

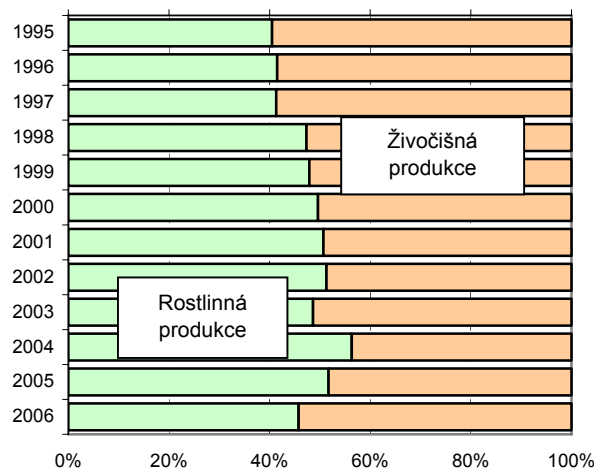
- **Rostlinná produkce rostla, živočišná klesala**

V dlouhodobém vývoji výkonu zemědělství (HPH) (v letech 1995 až 2006) se prosadila tendence ke stagnaci, která byla důsledkem nepříliš se měnícího rozsahu domácí a zahraniční poptávky. Ke specifickým rysům vývoje patřila výrazná strukturální změna v proporci rostlinné a živočišné výroby. Zatímco rostlinná produkce rostla, živočišná produkce klesala, a to zhruba o 1/5. Vývoj lze vysvětlit přednostmi vyšší úrovně produktivity práce u rostlinné produkce, která byla zdrojem komparativní výhody na mezinárodních trzích. V živočišné produkci tomu tak nebylo a proto se produkce masa snížila (cca o 40 %, snážka vajec na polovinu a stavy skotu a prasat poklesly o více než čtvrtinu).

Graf č. 15 Hrubá přidaná hodnota a produktivita práce v zemědělství

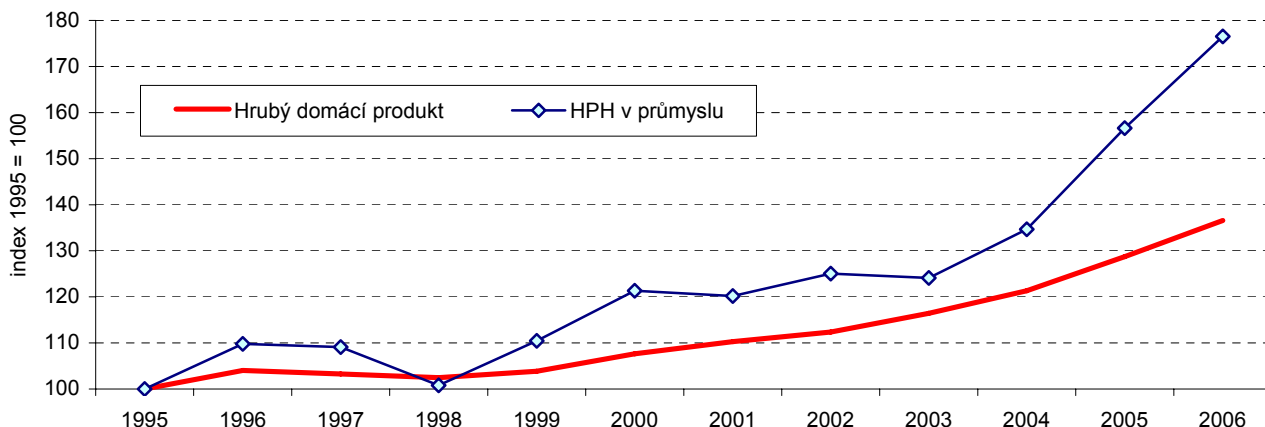
Graf č. 16 Struktura zemědělské produkce (b. c.)

- **Pozice průmyslu v ekonomice posílila**

Postavení průmyslu v české ekonomice je velmi významné. Svědčí o tom skutečnost, že jeho podíl na hrubé přidané hodnotě převyšuje 30 %, přičemž vyšší podíl má pouze Irsko. Silná pozice průmyslu byla patrná i v recesi let 1997-1998, kdy jeho výkon napomohl k tomu, že pokles HDP netrval příliš dlouho a byl jen mírný. Ve vzestupné fázi hospodářského cyklu let 2000-2006 rostla hrubá přidaná hodnota ve zpracovatelském průmyslu o 7,0 % v průměru za rok, přičemž v letech 2005 a 2006 to bylo o 15,3 % ročně. Výkon průmyslu byl v posledních letech ovlivněn řadou faktorů působících na nabídkové straně (v letech 2003 až 2006 rychle rostly produkční kapacity spojené se strukturálními změnami, doprovázené prohlubováním vnitropodnikové a mezioborové kooperace) i na straně poptávky, zejména zahraniční.

Graf č. 17 HDP a HPH v průmyslu (reálně v %)

- **Pokračovalo prohlubování specializačního profilu průmyslu**

Nejvýznamnější podíl na dynamizaci výkonu průmyslu mělo pokračování restrukturalizačních procesů. Na jedné straně se v průmyslové struktuře snižoval podíl odvětví, která byla vystavena konkurenčnímu tlaku levných dovozů především z Asie (řada oborů těžkého a zejména lehkého průmyslu). Vzhledem k tomu, že šlo o pracovně náročná odvětví, docházelo rovněž k úbytku zaměstnanosti. Na druhé

straně byl útlum výše uvedených odvětví výrazně převýšen odvětvími a segmenty trhu s růstovým a odbytovým potenciálem. Věcnou skladbu pozměněného specializačního profilu tvoří především výroba dopravních prostředků a zařízení, jejichž podíl na celkové přidané hodnotě v průmyslu se zvýšil z 5,5 % v roce 1995 na 12,9 % v roce 2006. Dynamicky rostoucí podíly v průmyslové struktuře zaznamenala dále odvětví výroba elektrických a optických přístrojů a zařízení (ze 7,4 % na 11,5 %) a výroba pryžových a plastových výrobků (ze 2,0 % na 6,4 %).

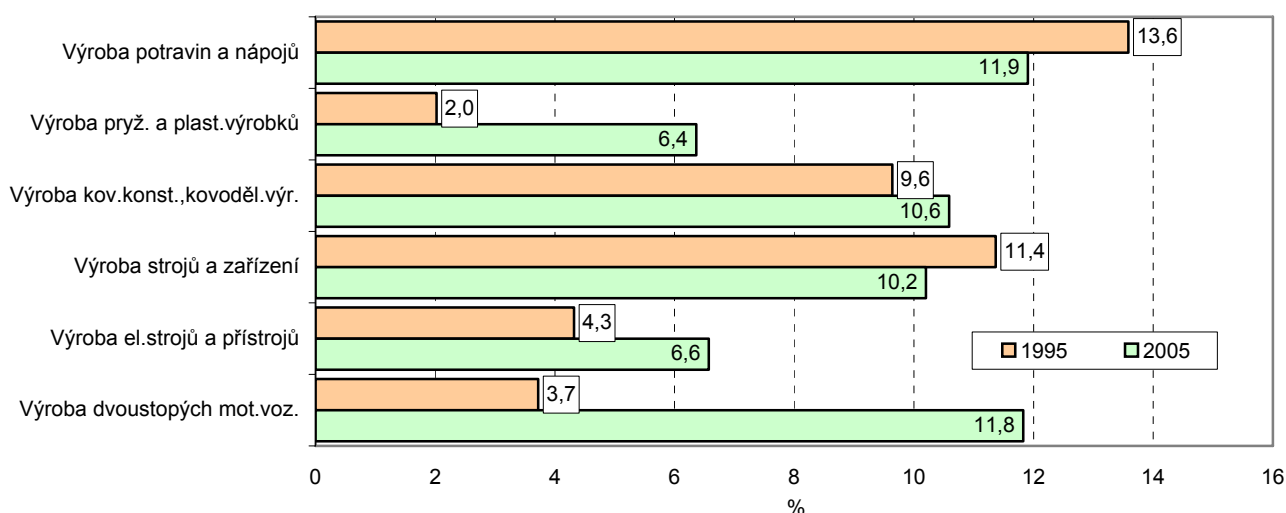
- **Většina průmyslových odvětví prokázala svou konkurenceschopnost**

Řada odvětví prokázala svou konkurenceschopnost převisy vývozu nad dovozy, rychlejšími tempy cen vývozu nad dovozy i růstem svých podílů na zahraničních trzích. K hlavním podpurným silám rozvoje průmyslu patřily aktivity podniků pod zahraniční kontrolou. Ty za pomoci masivních investic zvýšily produktivitu práce, zaměstnanost, vývozní výkon. Novým jevem let 2005 a 2006 je, že došlo k výrobním kooperacím s malými a středními českými podniky, které tak pomáhaly zaměřovat dovoz domácí produkci. Českému průmyslu se dařilo, i když v některých letech česká koruna z pohledu dlouhodobého trendu nadměrně posílila a snižovala tak konkurenceschopnost průmyslových výrobků na světových trzích.

- **Slabé stránky a rizika**

K doposud slabým stránkám průmyslu patří nízká konkurenční schopnost některých odvětví, zejména chemického a potravinářského průmyslu (vysoký schodek zahraničního obchodu). Krátkodobě výhodná je i vysoká dynamika výroby i vývozu elektrické energie, ale dlouhodobě se jeví být obtížně udržitelná.

Graf č. 18 Vývoj struktury v průmyslu

- **Růst podílu služeb na HDP se pozastavil**

Empirická data z mezinárodních srovnání ukázala, že obecně se s růstem ekonomické úrovně zvyšuje podíl služeb na HPH. K příčinám patří nejen změny ve struktuře poptávky a v investičních příležitostech, ale i nižší energetická náročnost služeb v porovnání s průmyslem a vyšší odolnost odvětví služeb vůči výkyvům v ekonomické aktivitě. Vývoj služeb v ČR lze rozdělit na dvě období. V prvním období zhruba v letech 1996 až 2003 probíhaly výrazné mezisektorové strukturální změny v zaměstnanosti i ve výkonech. Na jedné straně docházelo k odlivu pracovních sil ze zemědělství a průmyslu a na straně druhé se zvyšovala zaměstnanost a tím i výkon v sektoru služeb. Tento typ ekonomického vývoje v dalším období již nepokračoval. Prosadilo se opětovné zvýšení zaměstnanosti a výkonu průmyslu a pozastavilo se generování nových pracovních míst ve službách. Důsledkem bylo snížení podílu služeb na HDP pod 60 %.

- **V růstu služeb dominoval obchod**

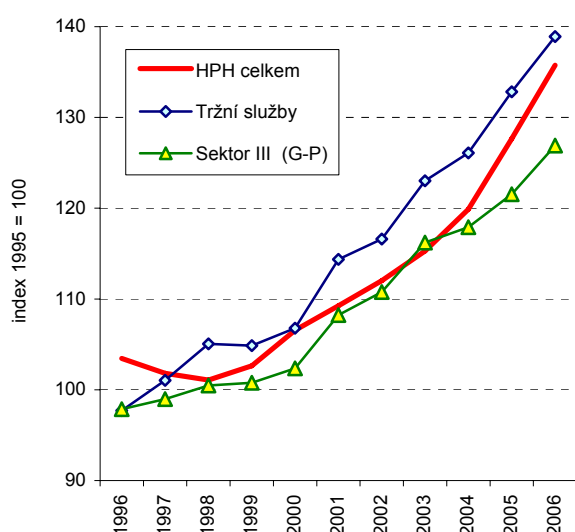
Ve sledovaném období 1996 až 2006 vykazovaly služby nejrychlejší dynamiku odvětví obchod a opravy vozidel, a to v průměru o 7,7 % ročně. Mezi další odvětví s vyšší dynamikou růstu patřilo odvětví doprava, skladování, spoje a finanční zprostředkování. Strukturální pohyby byly u rychle rostoucích odvětví ovlivněny především dynamikou poptávky, u odvětví pomaleji rostoucích sehrála důležitou roli nabídková strana v důsledku omezených finančních zdrojů (školsství, zdravotnictví).

Zajímavé je, že pohyby struktury služeb byly jen v menší míře ovlivněny úrovní produktivity práce, která u řady druhů služeb je menší než v průmyslu.

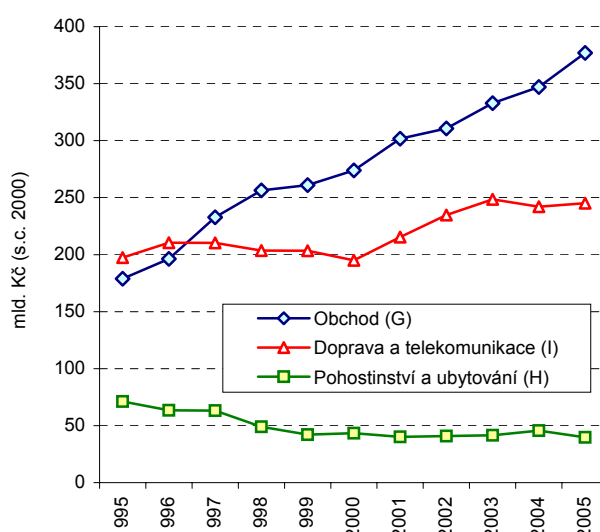
Tab. č. 2 Podíl sektorů ekonomiky na celkové hrubé přidané hodnotě (v %)

Sektor	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
I. Zemědělství, rybolov	6,4	5,9	5,3	5,4	5,3	5,4	5,0	5,1	4,9	5,2	4,9	4,5
II. Průmysl, stavebnictví	35,1	37,9	36,6	35,1	35,5	36,6	35,1	35,3	34,2	35,5	38,1	40,0
III. Služby	60,4	57,2	58,7	60,1	59,3	58,0	59,9	59,7	60,9	59,4	57,5	56,5

Graf č. 19 Hrubá přidaná hodnota ve službách

Graf č. 20 Vývoj HPH vybraných služeb

• **Mezinárodní srovnání ukázala na málo rozvinuté segmenty služeb**

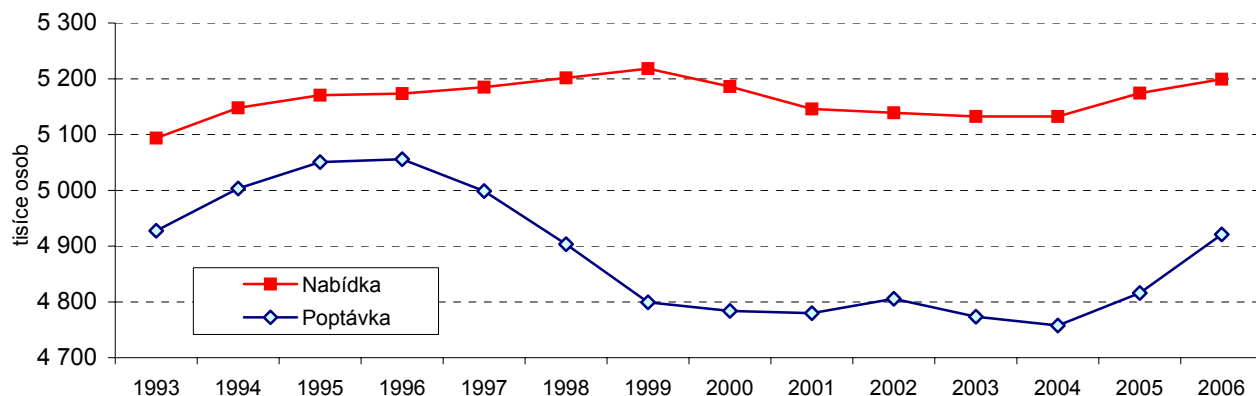
Mezinárodní komparace struktury přidané hodnoty ukázala na difference v postavení jednotlivých druhů služeb v ČR. Doposud nízké zastoupení ve struktuře přidané hodnoty služeb má ČR u bankovníctví, pojišťovnictví, odvětví nemovitostí a u ostatních služeb. Jejich podíl na celkové hrubé přidané hodnotě se pohybuje kolem 17 % a je jeden z nejnižších v rámci zemí OECD. Obdobný podíl jako vyspělé země má v ČR odvětví obchod a opravy automobilů.

Zdroje ekonomického růstu

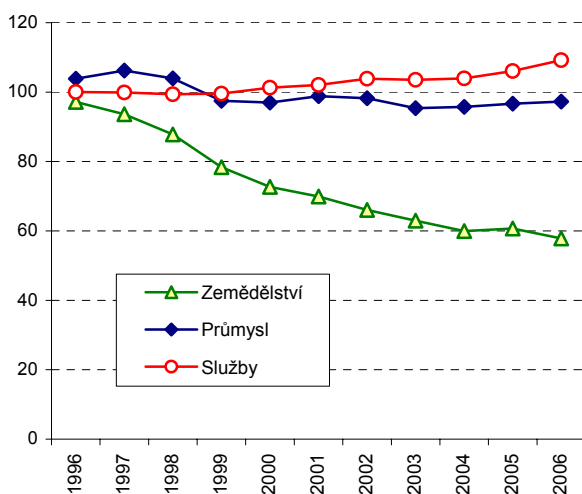
• **Změny ve využití zdrojů pracovních sil byly ovlivněny především hospodářským cyklem**

Efekty hlavních zdrojů růstu HDP – zaměstnanosti, fixního kapitálu, produktivity práce a produktivity kapitálu – se ve sledovaném období let 1996-2006 vyznačovaly strukturálními proměnami. Příspěvek zaměstnanosti k růstu HDP souvisel do značné míry s cyklickým vývojem ekonomiky. V letech 1996 až 1999 se vlivem recese zaměstnanost snižovala v průměru o 1 % ročně a příspěvek zaměstnanosti k růstu HDP se dostal do záporných čísel. Pokles poptávky koncem devadesátých let nebyl dán jen poklesem HDP; šlo o období „racionalizace“ v druhé fázi transformace, kdy se snižovala neefektivní zaměstnanost (přezaměstnanost) a rostla produktivita práce. Avšak ani zrychlující se tempo růstu HDP po roce 2000 nevytvářelo dostatek pracovních příležitostí, neboť bylo doprovázeno relativně rychlým růstem produktivity práce. V letech 2000 až 2006 se prosadila variabilita v přírůstcích zaměstnanosti k růstu HDP, v letech dynamického růstu (2005 a 2006) se příspěvek zaměstnanosti k růstu HDP přiblížil k hranici jednoho procentního bodu.

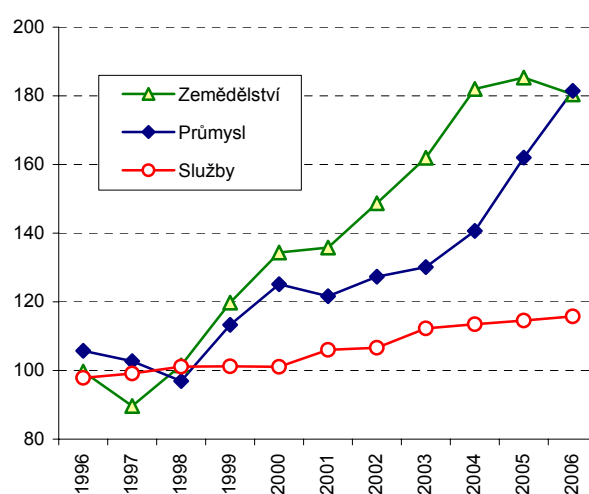
Graf č. 21 Trh práce: nabídka a poptávka

Graf č. 22 Zaměstnanost (index 1995=100)

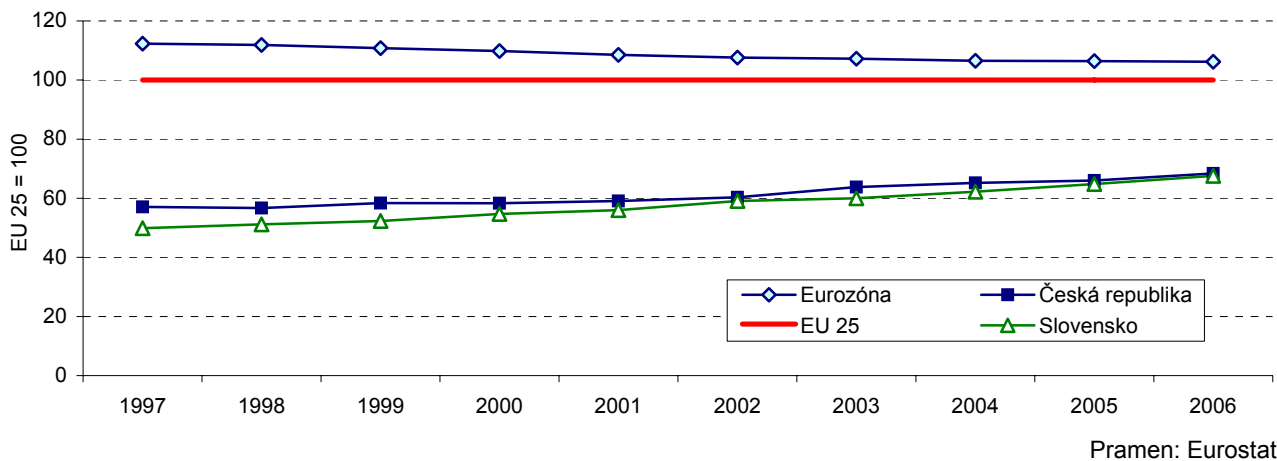
Graf č. 23 Produktivita práce (k HPH) (index 1995=100)

• **Zvýšení podílu produktivity práce na růstu HDP**

Příspěvek produktivity práce k růstu HDP se ve sledovaném období zvyšoval a v letech 2003 až 2006 se pohyboval v rozmezí 4,1 až 5,4 p. b. Na tomto vývoji se podílel především technologický a organizační pokrok. Vlivem akcelerace růstu produktivity práce v letech 2000 až 2006 (průměrný růst 3,6 % ročně) se zrychlilo sblížování ČR s úrovní průměru zemí Evropské unie (průměrný růst produktivity práce v ročním vyjádření činil 1,0 %). Rozdílný vývoj byl způsoben především omezením investiční aktivity ve vyspělých zemích EU, které do určité míry souvisí s orientací investovat v zemích s nižší cenovou a mzdovou hladinou. Na druhé straně nejdůležitějším zdrojem růstu produktivity práce v ČR byly investice, které pomohly zvýšit vybavenost práce strojním kapitálem, vytvářející předpoklady pro akceleraci produktivity práce.

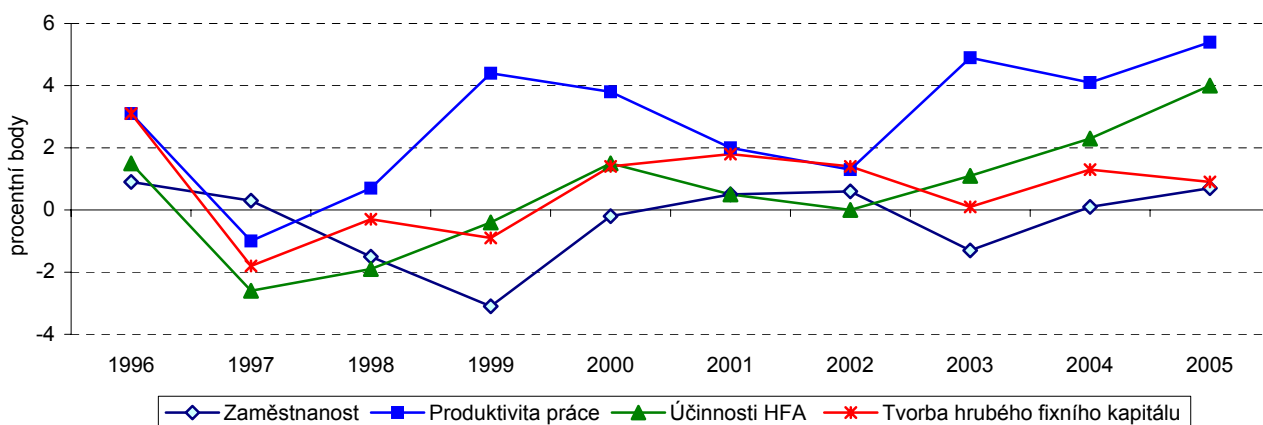
Graf č. 24 Produktivita práce – mezinárodní srovnání HDP v PPS na zaměstnance

• **Pokrok v růstu produktivit hmotných fixních aktiv**

V pohybech produktivity kapitálu (hmotných fixních aktiv) se v ČR ve sledovaném období prosadily dvě vývojové etapy. V letech 1996 až 1998 dosáhla produktivita zásoby fixního kapitálu vlivem recese záporných hodnot. V letech 2000 až 2005 bylo evidováno průměrné tempo růstu 1,6 % ročně, přičemž v posledních letech mělo tendenci ke zrychlení. Na tomto pozitivním vývoji se podílejí především efekty počítačových a komunikačních technologií.

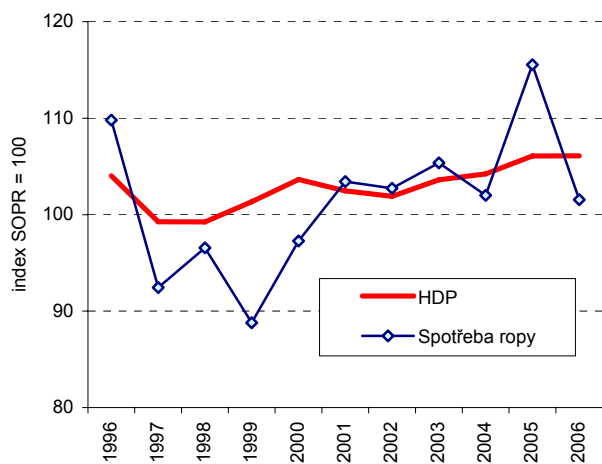
Graf č. 25 Vliv výrobních faktorů na HDP

• **Přetrvává vysoká energetická náročnost**

V letech 1996 až 2005 činil průměrný pokles energetické náročnosti 2 % ročně. Přitom energetická náročnost nejdříve klesala (ve 2. polovině 90. let), potom stagnovala (2000 až 2002), v roce 2003 rostla a v dalších letech opět začala klesat. Z hlediska mezinárodního srovnání je však energetická náročnost stále vysoká. K jejím hlavním příčinám patří především energeticky náročné technologie, vysoký podíl průmyslu v národněhospodářské struktuře, vysoká spotřeba energetických zdrojů v dopravě a nedostatečné tepelné izolace budov.

Graf č. 26 HDP a spotřeba ropy

Graf č. 27 Spotřeba ropy

